

Sobrietas Katholieke Matigheidsbeweging

Ons kenmerk: 14/S/37

Jaarverslag Stichting Sobrietas 2013

1. Inleiding
2. De visie van Sobrietas
3. Bestuur en bestuurssamenstelling
4. Activiteiten in 2013
5. Plannen voor 2014

Luijbenstraat 17
5211 BR 's-Hertogenbosch
info@sobrietas.nl
www.sobrietas.nl
IBAN Banknummer: NL27 INGB 0000 0500 71 t.n.v. Sobrietas
te 's-Hertogenbosch

1. Inleiding

Het bestuur van de Stichting Sobriëtas - Katholieke Matigheidsbeweging doet hierbij verslag van de activiteiten gedurende het jaar 2013.

Het doel van de Stichting Sobriëtas is het bevorderen van een geest van leven in eenvoud. Dit uit zich in evenwichtigheid, soberheid en duurzaamheid en hangt samen met een sociaal bewogen spiritualiteit. Wie het evangelie leest, beseft dat Jezus en zijn beweging van leerlingen bewuste eenvoud van leven op het oog hadden. Wie rond kijkt in de wereld ervaart hoe de welvaartsstijl van de rijken afsteekt tegen zoveel armoede. Wie evenwichtig en sober wil zijn, weet dat de zorg voor een duurzaam milieu en het nastreven van een economie van het genoeg nodig zijn.

In het werken vanuit deze morele waarden zijn personen en groepen van mensen in de maatschappij en in de structuren van de samenleving actief. Tussen beide moet een verbinding gemaakt worden. De samenleving beïnvloedt mensen en andersom beïnvloeden mensen met hun gedrag en meningen de samenleving. In de wisselwerking tussen die twee vormen van beïnvloeding is Sobriëtas actief.

Het bestuur is in 2013 actief geweest met het opstellen van de visie voor het werk van de Stichting. Dit visiedocument is in juni 2013 vastgesteld en is opgenomen in dit jaarverslag. Daarna is het bestuur voortgegaan met het gesprek over hoe in de toekomst Sobriëtas zal functioneren.

Sobriëtas is nu een fonds beherende stichting, die kleinschalige projecten subsidieert met als kernwoorden sober, evenwichtig en duurzaam. Initiatiefnemers kunnen hun project, initiatief of activiteit die rond deze kernwoorden is opgebouwd voorleggen aan het bestuur, dat elk kwartaal vergadert.

2. De visie van Sobriëtas

Sobriëtas is als beweging ontstaan in de context van de industrialisatie in Twente en de daarmee samenhangende problemen. Met name alcoholmisbruik was een schrijnend probleem. De priester Alphons Ariëns richtte in 1895 een zogenaamd Kruisverbond op om de arbeiders in de textielindustrie te stimuleren zich uit deze alcoholproblematiek te verheffen. Er ontstond vervolgens een volksbeweging, die in haar hoogtijdagen honderdduizenden participanten telde: mannen, vrouwen en jongeren; priesters en religieuzen.

Centrale motieven en ideeën

De context van de huidige moderne samenleving aan het begin van het derde millennium is een geheel andere. Dit vraagt om een vertaling van de oorspronkelijke motieven en ideeën, wanneer men vermoedt dat deze betekenisvol kunnen zijn in de huidige tijd. Het bestuur van Sobriëtas heeft dat vermoeden.

Centraal in die motieven en ideeën zien wij het volgende.

- Een spiritualiteit die wortelt in het christelijk geloof. Dit geloof impliceert dat de mens zichzelf niet tot uitsluitende maatstaf moet maken van het eigen gedrag. De menselijke autonomie wordt vanuit dit geloof gerelativeerd in drie grondrelaties: de verhouding tot jezelf, tot de ander en tot het mysterie van het bestaan. De mens komt tot zijn recht wanneer hij in die drie grondrelaties de daarmee verbonden belangen recht wil doen: het belang van mijn eigen welzijn, het belang van de ander en het belang van dat wat mij omvat. Daar waar die drie belangen samenvallen, bereikt de mens zijn bestemming.
- Een betrokkenheid op sociale rechtvaardigheid en emancipatie. Het belang van de ander, de ander tot zijn recht laten komen vraagt om een betrokkenheid op die ander die deze ander niet reduceert tot voorwerp van zorg maar deze ander ziet als subject. Sociale rechtvaardigheid en emancipatie zijn aan de orde wanneer een gemeenschap van mensen actief is om de structuren en voorwaarden voor een goede leef-, woon- en werkomgeving zodanig vorm te geven dat allen tot hun recht komen.
- Aandacht voor menswording door evenwichtig consumptief gedrag. Niet alleen overmatig alcoholgebruik kan de mens verontmenselijken, ook tal van andere consumptieve gedragingen hebben die macht. Dit wordt des te duidelijker wanneer we ons realiseren dat de overmatige welvaart in de eerste en tweede wereld samenhangt met de armoede in de derde en vierde wereld. Consumptief gedrag dat geleid wordt door deze oriëntatie en dat daarmee de maatvoering koppelt niet alleen aan de eigen behoeften maar ook aan de belangen van de ander en de mij omgevende werkelijkheid, leidt tot een verrijking van de persoon.

Ondersteunen van initiatieven en activiteiten

Wanneer wij vanuit deze motieven naar de huidige samenleving kijken, kunnen we aansluiting vinden bij de gerichtheid op een duurzame wereld die we ook bij anderen aantreffen. We herkennen ons in een oriëntatie op een rechtvaardige verdeling van goederen, zowel in eigen land als tussen landen. Ook willen we staan voor initiatieven die persoonsvorming nastreven in de richting van een evenwichtige levenshouding, waarbij de maatvoering in consumptief gedrag de ander/de anderen als referentie neemt.

Een en ander betekent dat Sobriëtas haar steun als fonds beherende stichting wil verlenen aan initiatieven in de volgende domeinen.

- Educatie.* Sobriëtas wil initiatieven steunen die zich bewegen op het vlak van voorlichting, bewustwording en attitudevorming. Daarbij zal de betekenis van consumptief gedrag ten opzichte van het eigen welzijn en ten opzichte van een rechtvaardige en duurzame wereld centraal dienen te staan.
- Meningsvorming en bewustwording.* Sobriëtas wil initiatieven ondersteunen die ten doel hebben om de publieke meningsvorming ten opzichte van consumptief gedrag te beïnvloeden. Te denken valt aan seminars, lezingen en publicaties.
- Welzijn.* Hoewel ons land betiteld wordt als verzorgingsstaat, zijn er grote groepen mensen die tussen de wal en het schip vallen. Initiatieven die aandacht schenken aan deze groepen wil Sobriëtas ondersteunen. Omdat we tegelijkertijd rekening moeten houden met de beperkingen van onze draagkracht, richten we ons met name op initiatieven die de emancipatie van deze groepen op het oog hebben en niet op het directe lenigen van noden.
- Diaconie.* Omdat Sobriëtas wortelt in de wereld van de katholieke geloofsgemeenschap, zoekt zij haar bondgenoten ook in de wereld van het christendom. Diaconale initiatieven die ontstaan binnen de christelijke kerken kunnen rekenen op de belangstelling van Sobriëtas.

3. Bestuur en bestuurssamenstelling

Samenstelling van het bestuur gedurende het jaar 2013

- voorzitter: dhr. dr. J. Roemer, Nijmegen
- penningmeester: dhr. R. van Glansbeek, Zelhem
- secretaris: Mevr. dr. K. de Wildt, Sonsbeck (Duitsland)
- bestuurslid: mevr. drs. A. Frijns, Eys
- bestuurslid: dhr. dr. J. Dupont, Nijmegen

ambtelijk secretaris en adviseur: dhr. drs. H. Crijns, 's-Hertogenbosch

Aan het einde van het jaar 2013 is mevr. dr. K. de Wildt afgetreden.

4. Activiteiten in 2013

Het bestuur heeft in 2014 vier keer vergaderd, in elk kwartaal één keer. Tijdens de vergaderingen is gesproken over visie, beleid en toekomst van Sobriëtas. De discussie over de visie heeft geleid tot een document, dat onderdeel is van het jaarverslag 2013.

De toekomst van Sobriëtas heeft het bestuur ter hand genomen aan de hand van enkele notities van de voorzitter, waarin verschillende modellen van functioneren zijn opgenomen.

De gesprekken hebben in 2013 nog niet geleid tot een keuze.

Ook heeft het bestuur gesproken over mogelijke belangenverstrengeling bij het maken van keuzes voor enerzijds het geven van subsidies aan projecten, initiatieven of activiteiten en anderzijds het samenwerken met instellingen, stichtingen of organisaties die actief zijn op de terreinen waar Sobriëtas voor heeft gekozen.

De Stichting Sobriëtas is lid van het Verband van Katholiek Maatschappelijke Organisaties, ook wel Katholiek Netwerk genoemd, en de voorzitter neemt deel aan het Voorzittersoverleg, dat twee keer per jaar plaatsvindt.

Verder zijn er overleggen geweest met de Stichting Thomas Moore, de Adelbert Vereniging en het Thijmgenootschap in Nijmegen.

Het bestuur onderhoudt contacten met de Stichting Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid STAP te Utrecht. Deze Stichting is in 1994 onder de naam Stichting Alcoholpreventie voortgekomen uit het Platform van Anti-Alcohol & Drugsorganisaties (PAD), nadat de grote ledentallen van deze oude drankbestrijdingorganisaties sterk terug waren gelopen. STAP wil ertoe bijdragen dat de schade als gevolg van alcoholgebruik aantoonbaar wordt teruggedrongen door zich in te zetten voor effectief alcoholbeleid en publieke bewustwording van de risico's van alcoholgebruik. Daarbij telt vooral het terugdringen van gezondheidsschade, naast andere vormen van alcoholgerelateerde schade zoals overlast, verkeersongevallen en huiselijk geweld. In 2009 heeft STAP, conform de identiteit van haar werkzaamheden, haar naam veranderd in Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid STAP.

Het bestuur heeft contacten met de Stichting Ariëns-Comité en volgt de activiteiten van dit bestuur. De Stichting Ariëns-Comité wil de godsdienstige en maatschappelijke vorming van het katholieke volksdeel op een eigentijdse wijze bevorderen door belangstelling te wekken voor het leven en de werken van wijlen de priester Alphons Ariëns, als een bij uitstek voor onze tijd in godsdienstig en sociaal opzicht leidinggevende figuur. De stichting doet dit door

het houden van vergaderingen en andere bijeenkomsten, het uitgeven van geschriften; het coördineren van de werkzaamheden van de bij gemelde stichting aangesloten Ariëns comité's; en het verzamelen van de geschriften van wijlen de priester Alphons Ariëns, alsmede van getuigenissen van hen, die persoonlijk contact met hem hebben gehad. Door het streven naar de zaligverklaring van wijlen Alphons Ariëns draagt de stichting bij aan de realisatie van de doelstelling.

Toegekende subsidie verzoeken

In het jaar 2013 heeft het bestuur acht projecten, initiatieven of activiteiten met een subsidie ondersteund.

De werkgroep Arme Kant van Nederland/EVA voert in opdracht van de Raad van Kerken in Nederland en het bestuur van de Stichting DISK Arbeidspastoraat gedurende de jaren 2013-2014 de campagne *Deelnemen & Meedelen* uit. Het bestuur heeft de activiteiten voor het jaar 2013 ondersteund met een subsidie van € 10.000.

De Stichting landelijk bureau DISK zet zich in voor activiteiten rond armoede en duurzaamheid en heeft inhoudelijk grote banden met het gedachtegoed van Alphons Ariëns, de eerste arbeidspastor in Nederland. Sinds 1995 is er een samenwerking tussen de Stichting Sobriëtas en landelijk bureau DISK. De directeur van DISK Arbeidspastoraat is adviseur van het bestuur. Het bestuur heeft de activiteiten van DISK voor het jaar 2013 ondersteund met een subsidie van € 5.500,-.

Het Nederlands Instituut voor Alcoholbeleid STAP heeft bij het bestuur een tweejarig onderzoeksproject Alcoholvrije hersenen ingediend. Het bestuur heeft dit project in 2013 ondersteund met een subsidie van € 5.000,- met de aantekening dat dit project uitgevoerd wordt in 2013 en 2014.

De Stichting SOL voor School, Kind en Identiteit heeft voor de ontwikkeling en het drukken van de projectmodule Duurzaamheid en basisschool een subsidie van € 6.000,- ontvangen. De lesmodule kan op meerdere scholen gedurende enkele jaren gebruikt worden.

De Stichting Kik'r in Schiedam heeft voor de ontwikkeling voor de ontwikkeling van een lespakket voorlichting rond alcohol en drugs voor basisschoolleerlingen groep 7 en 8 een subsidie van € 2.500,- ontvangen.

Het bestuur heeft de auteur en de illustrator van het boek *'Kinderen van de Chaos; Spiritualiteit van Anonieme Alcoholisten* ondersteund met een bedrag van 2.500 euro voor de boekuitgave, die in 2013 is verschenen.

Het bestuur heeft de Journalist, schrijver en uitgever van het project *Qracht 500* ondersteund met een bedrag van € 1.000 euro. Het project wil de verhalen van arme mensen in Nederland optekenen en publiceren met een website en een eenmalig magazine. Het Magazine *Qracht 500* is eind 2013 verschenen.

De Stichting Genoeg organiseert activiteiten rond duurzaamheid en consuminderen. Daartoe worden publicaties gemaakt en uitgegeven, o.a. een tijdschrift en een website, en activiteiten georganiseerd. Het bestuur heeft de Landelijke Genoegdag 2013 gesteund met een subsidie van € 1.000 euro.

De katholieke matigheidsbeweging Sobriëtas is opgericht door de priester Alphons Ariëns. Een aanvraag van het bestuur van de Stichting Ariëns Comité, dat streeft naar de zaligverklaring van Alphons Ariëns, betreffende de kosten van het kerkelijk proces in Rome is door het bestuur in 2013 ontvangen en behandeld. Het bestuur heeft besloten voor de jaren 2014, 2015 en 2016 telkens 10.000 euro bij te dragen in dit kerkelijk proces.

Afgewezen subsidie aanvragen

De navolgende subsidieaanvragen zijn door het bestuur in 2013 niet gehonoreerd omdat het bestuur de aanvraag niet oordeelde te vallen binnen de doelstellingen van Sobriëtas.

Het bestuur heeft in 2013 een verzoek tot subsidie van de Stichting Teen Challenge ten behoeve van de verbouwing van de verslavingsboerderij De Spetse Hoeve in Veererveen afgewezen.

De Stichting Kik'r heeft voor het jaar 2014 een subsidieverzoek ingediend voor de ontwikkeling van een lesmodule en Magazine dat niet alleen over alcohol en roken, maar ook over andere onderwerpen zoals seks en liefde, *social media* en *gamen*, pesten en omgaan met elkaar, gezond leven en omgaan met geld gaat. Het bestuur heeft aan de Stichting Kik'r uit Schiedam in 2012 en in 2013 een subsidie verleend. Het verzoek voor 2014 is afgewezen omdat het enerzijds iets verder af staat van de inhoudelijke doelstellingen van Sobriëtas en aan de andere kant omdat het bestuur activiteiten niet structureel kan ondersteunen.

Het bestuur heeft het verzoek van een promovenda betreffende de vertaling van twee artikelen en de productiekosten van de dissertatie rond het omgaan met de gevolgen van teveel alcoholgebruik afgewezen.

5. Plannen voor 2014

Het bestuur zal ook in 2014 vier keer vergaderen en de dan ontvangen subsidieverzoeken behandelen.

Het bestuur zal in 2014 het gesprek over de richting van het toekomstig beleid van Sobriëtas voortzetten. Ook zal het bestuur het gesprek over de criteria van belangenverstrengeling voortzetten.

Het ambtelijk secretariaat zal ingaande 2015 gaan wijzigen en het bestuur zal inzake een nieuwe invulling in 2014 activiteiten gaan verrichten.

Het bestuur zal in 2014 zoeken naar aanvulling voor de nu vacante bestuurszetels.

Het bestuur zal in 2014 de contacten voortzetten met de instellingen, organisaties en netwerken waarmee wordt samengewerkt.